

РЕЦЕНЗІЯ

кандидатки юридичних наук, доцентки Олени Сергіївни Бісюк на
дисертаційну роботу

Васіна Андрія Юрійовича

на тему: **«Адміністративно-правові засади стратегічного планування
в державному управлінні»**, поданої на здобуття ступеня доктора філософії
з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»

Рецензію складено за результатами всебічного вивчення дисертаційної роботи, проаналізованих наукових публікацій здобувача, які репрезентують основні положення дослідження, що дає підстави стверджувати, що автором здійснено глибоке наукове опрацювання проблематики дослідження.

Актуальність теми дисертаційного дослідження Васіна Андрія Юрійовича на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» є своєчасною та беззаперечною. Стратегічне планування є одним із ключових інструментів сучасного державного управління, що дозволяє забезпечити довгострокову орієнтованість публічного адміністрування, узгодженість дій органів виконавчої влади та раціональне використання державних ресурсів. В умовах повномасштабної збройної агресії проти України, необхідності відновлення держави та активізації євроінтеграційних процесів питання юридичного оформлення стратегічних документів, компетенції учасників стратегічного планування, процедур погодження та контролю стратегій набуває особливої практичної актуальності. Водночас чинне нормативно-правове регулювання у цій сфері залишається фрагментарним: відсутній єдиний системний законодавчий акт, наявна відомча варіативність процедур, не забезпечено належний зв'язок між стратегічними документами та бюджетним процесом.

Наявність суттєвого розриву між задекларованими стратегічними цілями та їхньою практичною реалізацією, що зумовлює системні збої в державному управлінні, а також відсутність у доктрині адміністративного права комплексних досліджень відповідної спрямованості роблять проведений аналіз своєчасним і суспільно значущим. Обрана тема дослідження є надзвичайно

актуальною, має як теоретичну, так і прикладну цінність, що належним чином обґрунтовано у вступі до дисертаційної роботи.

Оцінюючи зміст дисертаційного дослідження, варто зазначити, що автором на основі всебічного аналізу нормативно-правової бази, зарубіжного досвіду та вітчизняної практики здійснено системне дослідження адміністративно-правових засад стратегічного планування в державному управлінні. Здобувач вперше на рівні сучасної вітчизняної адміністративно-правової доктрини здійснив комплексне дослідження стратегічного планування як самостійного інституту адміністративного права, що охоплює питання правової природи стратегічних документів, компетенції учасників, процедур підготовки і реалізації та механізмів контролю і відповідальності. Дисертаційне дослідження є вагомим внеском у розвиток науки адміністративного права та публічного управління.

Робота відповідає пріоритетним напрямам вдосконалення законодавчої політики держави та виконана відповідно до плану наукових досліджень ПЗВО «Київський міжнародний університет» у межах тем науково-дослідних робіт «Тенденції розвитку сучасної правової науки в умовах інтеграційних процесів: теоретичні та практичні аспекти» (номер державної реєстрації 0120U100413) та «Сучасні виклики міжнародно-правових відносин і роль України у формуванні світового правопорядку» (номер державної реєстрації 0122U000743).

Наукова новизна положень, висновків і рекомендацій, сформованих у дисертаційному дослідженні. Ознайомлення зі змістом дисертації А. Ю. Васіна надає підстави для констатації, що вона є першим в Україні комплексним, системним дослідженням адміністративно-правових засад впровадження та реалізації стратегічного планування в державному управлінні. Наведені у вступі положення чітко сформульовані та структуровані дисертантом за рівнем новизни. Основні елементи новизни включають:

1. Уперше в рамках адміністративно-правової науки представлено авторську концепцію, що розкриває сутність, функціональне навантаження, адміністративно-правову природу, видове розмаїття та інструментарій стратегічного планування в державному управлінні України.

2. Уперше обґрунтовано необхідність введення до наукового обігу та нормотворчої практики правової конструкції стратегічного планування в державному управлінні як самостійного інституту адміністративного права з виразною публічно-правовою специфікацією.

3. Удосконалено науково-правову класифікацію технологічних методів та інструментів стратегічного планування, а також обґрунтування нормативно-правових підстав регулювання стратегічного планування нормами адміністративного права.

4. Дістали подальшого розвитку обґрунтування причин вагомості стратегій розвитку держави в загальному обсязі стратегічного планування, підходи до правового опосередкування стратегічного планування, а також пропозиції щодо підвищення ефективності державного управління через практичну реалізацію документів стратегічного планування.

Таким чином, дисертація містить низку теоретичних і практичних результатів, що у своїй сукупності становлять суттєвий внесок у вітчизняну науку адміністративного права та публічного управління, спрямований на подолання фрагментарності нормативного регулювання стратегічного планування в Україні.

Оцінка змісту, структури та методології дисертації. Достовірність положень дисертації забезпечується обґрунтованими посиланнями на наукові праці провідних вітчизняних і зарубіжних учених у галузі адміністративного права, публічного управління та стратегічного менеджменту. Здобувач демонструє широку джерельну базу (220 найменувань), що охоплює нормативно-правові акти (в тому числі зарубіжні), законодавство ЄС, документи стратегічного планування понад 10 держав світу, матеріали судової практики та аналітичні матеріали органів публічної влади.

У дисертаційному дослідженні А. Ю. Васіна чітко сформульовано мету і завдання. Коректно визначено об'єкт дослідження (суспільні відносини, що виникають у зв'язку з впровадженням та реалізацією стратегічного планування в державному управлінні) та предмет дослідження (сукупність адміністративно-правових норм, що регламентують відносини щодо

забезпечення стратегічного планування в державному управлінні). За структурою дисертація складається зі вступу, трьох розділів, що об'єднують сім підрозділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел і додатків. Виклад змісту є логічним і послідовним.

У Першому розділі з'ясовано теоретико-правові засади стратегічного планування: запропоновано авторське визначення, розкрито його правову природу як функції органів виконавчої влади та адміністративно-правові аспекти застосування відповідного інструментарію, встановлено місце стратегічного планування у системі предмета адміністративного права.

У Другому розділі охарактеризовано нормативно-правове забезпечення стратегічного планування в Україні та інших державах світу (американська, французька, німецька, японська, китайська та ін. моделі).

У Третьому розділі визначено ключові інструменти практичної реалізації стратегічного планування, охарактеризовано адміністративно-правові засоби його впровадження та сформульовано проблеми й перспективи розвитку відповідного забезпечення, зокрема запропоновано «пірамідальну» модель ієрархії стратегічних документів і обґрунтовано необхідність єдиного координаційного органу.

Дисертація виконана з використанням належного методологічного інструментарію: діалектичного, системного, формально-юридичного, історико-правового, порівняльно-правового методів, а також методів аналізу і синтезу, індукції та дедукції. Дисертаційна робота відзначається системністю та прикладною орієнтованістю.

Основні положення і висновки в опублікованих працях здобувача.

Основні положення і висновки дисертаційного дослідження викладені здобувачем у 8 наукових публікаціях (4 – статті у фахових виданнях, 4 – тези доповідей на конференціях), які відповідають темі дослідження. Фахові статті опубліковано у виданнях: «Наукові інновації та передові технології» (2023), «Юридичний бюлетень» (2024), «Академічні візії» (2025), «Європейські перспективи» (2026, у співавторстві з науковим керівником А. І. Субботом). Апробацію пройдено на чотирьох конференціях у Ізмаїлі (2023), Одесі (2023),

Львові (2024, 2025). Оpubліковані результати дослідження повністю відображають його зміст та відповідають вимогам постанови Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року.

Теоретичне та практичне значення одержаних результатів дисертаційного дослідження. Одержані результати мають вагоме теоретичне та прикладне значення. У теоретичному аспекті дисертація становить суттєвий внесок у розвиток науки адміністративного права, зокрема в частині формування доктринального підґрунтя для осмислення стратегічного планування як самостійного адміністративно-правового інституту.

Практичне значення дисертації виявляється у можливості її застосування в різних сферах юридичної діяльності. Зокрема, положення роботи є актуальними для нормотворчої практики – при підготовці єдиного системного законодавчого акту у сфері стратегічного планування, вдосконаленні профільного законодавства; для правозастосовної практики – органами виконавчої влади при розробленні та контролі виконання стратегічних документів; в освітньому процесі – при викладанні дисциплін «Адміністративне право та процес», «Правові засади адміністративної діяльності», «Адміністративно-правові засади діяльності органів юстиції», «Інформаційно-аналітичне забезпечення законотворчої та правозастосовної діяльності».

Відомості про дотримання академічної доброчесності. Розгляд представлених матеріалів дисертаційного дослідження та опублікованих праць здобувача дає підстави стверджувати про відсутність ознак порушення академічної доброчесності. Використані джерела коректно процитовано з дотриманням норм академічного письма, а сформульовані висновки та пропозиції є результатом самостійного наукового дослідження автора.

Дискусійні питання і зауваження щодо змісту та оформлення дисертації. Водночас, попри загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи, окремі її положення можуть бути предметом наукової дискусії:

1. У вступних положеннях дисертації (стор. 18–19) стратегічне планування характеризується як «ідейна основа державно-правових змін», а

реалізація конституційно встановленої місії України як соціальної правової держави пов'язується з «динамічною поступальною еволюцією інструментального апарату державного управління». Ця теза потребує конкретнішого доктринального обґрунтування: яким чином стратегічне планування, що є функцією виконавчої влади, безпосередньо визначає зміст конституційної місії держави, а не лише слугує одним із правових засобів її реалізації? Чіткіше розмежування конституційного та адміністративно-функціонального рівнів значно посилило б теоретичний фундамент дослідження.

2. У підрозділі 1.1 здобувач слушно констатує, що на законодавчому рівні в Україні поняття «стратегічне планування» не відокремлено та вживається в єдиній конструкції з іншими поняттями. Водночас запропоноване авторське визначення потребує більш розгорнутого доктринального обґрунтування щодо його відмінності від суміжних категорій – «державне прогнозування», «програмно-цільове планування», «стратегічне управління» – з опорою на конкретні нормативні акти та усталені наукові підходи. Така конкретизація надала б авторській дефініції характеру самостійного наукового здобутку, придатного для нормотворчої імплементації.

3. У підрозділі 1.1 дисертант наводить класифікацію етапів стратегічного планування за Р. Грюнігом та Р. Кюном і зазначає, що для цілей дослідження обрано іншу класифікаційну модель. Разом із тим авторська класифікація потребує розгорнутого методологічного обґрунтування: з яких причин загальноприйнята в зарубіжній доктрині класифікація є недостатньою для контексту публічного адміністрування і яким саме аргументам відповідає запропонована альтернатива? Без такого обґрунтування вибір авторської класифікації позбавлений переконливого наукового підґрунтя.

4. Запропонована здобувачем класифікація документів стратегічного планування не узгоджується з термінологією чинного законодавства України: зокрема, в роботі оперується конструкцією «схеми територіального планування», натомість Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності» вживає поняття «схема планування території», а відносини

«доктрин» до документів стратегічного планування не має нормативного підґрунтя. Дисертація значно виграла б, якби запропонована класифікація спиралася виключно на систему актів, передбачених Законами України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України», «Про державні цільові програми», «Про засади державної регіональної політики», «Про національну безпеку України» та Бюджетним кодексом України, із відповідними посиланнями на першоджерела та чітким розмежуванням юридичної природи класифікованих актів.

Зазначені зауваження не знижують загальної позитивної оцінки дисертації. Вони мають переважно дискусійний характер і можуть бути враховані під час подальших наукових досліджень або обговорені в межах публічного захисту.

Апробація результатів дослідження. Основні результати дисертаційної роботи апробовано у доповідях на засіданнях кафедри публічного та європейського права ПЗВО «Київський міжнародний університет», а також на чотирьох міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях у 2023–2025 роках. Рівень апробації відповідає встановленим вимогам до дисертаційних робіт на здобуття ступеня доктора філософії.

Висновок. Дисертаційна робота Васіна Андрія Юрійовича на тему «Адміністративно-правові засади стратегічного планування в державному управлінні», подана на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право», є завершеною науковою працею, в якій отримані нові науково обґрунтовані результати, що у своїй сукупності мають значення для розвитку доктрини і практики вітчизняної юридичної науки.

На мою думку, рівень наукової новизни, ступінь актуальності, повнота проведеного дослідження та прикладна значущість здобутих результатів відповідають вимогам наказу Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» (із наступними змінами) та «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії»,

затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року. Автор дисертації, Васін Андрій Юрійович, заслуговує на присудження ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Офіційний рецензент:

директор Навчально-наукового інституту
міжнародних відносин та права

ПЗВО «Київський міжнародний університет»,
кандидат юридичних наук, доцент

Олена БІСЮК

Підпис доц. Олени Бісюк засвідчую.

Вчений секретар

ПЗВО «Київський міжнародний університет»

Кандидат історичних наук, доцент

Ігор Мохнатюк